

บทความวิจัย

พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ*

Behavior of analgesic drugs use in public health officer at Sirattana subdistrict,
Sisaket province.

โกวิท ทองละมุล**

Kovit thonglamul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ t-test, One way ANOVA และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี

ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรสาธารณสุขมีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.72$) และบุคลากรสาธารณสุขที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เฉพาะประถมศึกษากับมัธยมศึกษา ประถมศึกษากับปวส./อนุปริญญา ประถมศึกษากับปริญญาตรี ประถมศึกษากับสูงปริญญาตรี มัธยมศึกษา กับปริญญาตรี และปวส./อนุปริญญา กับปริญญาตรี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเก็บรักษา ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดโดยรวมพบว่า อาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวงสาธารณสุข อาชีพรับราชการกับลูกจ้างประจำ อาชีพรับราชการกับพนักงานรายคาบ อาชีพลูกจ้างประจำกับลูกจ้างรายคาบ และอาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับอาชีพพนักงานรายคาบ และอาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับอาชีพพนักงานรายคาบ

*บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาวิชา PHA 6889 การศึกษาอิสระทางด้านบริหารสาธารณสุข โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช สำราญจิตต์

**นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีสะเกษ

หมายเหตุ: คำสำคัญ (Key word) ได้แก่ (1) พฤติกรรมการใช้ยา (2) ยาแก้ปวด

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมด้านการใช้ยาแก้ปวดรายด้าน พบว่า ด้านการใช้ภูขนาดพบว่าอาชีพรับราชการกับลูกจ้างประจำอาชีพลูกจ้างประจำกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการอ่านฉลากยาและปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากยาพบว่าอาชีพรับราชการกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพพนักงานกระทรวงกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างประจำกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการเก็บรักษาพบว่าอาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวง อาชีพรับราชการกับพนักงานรายคาบ อาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาพบว่าอาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวง อาชีพรับราชการกับลูกจ้างประจำ อาชีพรับราชการกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพรับราชการกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ยาแก้ปวดโดยไม่สมเหตุผลเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ส่งผลต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสร้างปัญหาทางสุขภาพในวงกว้าง จากข้อมูลการใช้ยาของประเทศไทย พบว่าการใช้ยาส่วนใหญ่โดยเฉพาะยาแก้ปวดจะถูกใช้อย่างพร่ำเพรื่อ ไม่มีข้อบ่งชี้และไม่สมเหตุผล ในอำเภอศรีรัตนะพบแนวโน้มมูลค่าการบริโภคยาแก้ปวดของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาการใช้ยาแก้ปวดมารับประทานเอง อย่างพร่ำเพรื่อ และไม่เหมาะสม ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีบทบาทเป็นทั้งผู้ใช้และสั่งใช้ยา นอกจากนี้ยังเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพในชุมชน ช่วยให้เข้าใจกับพฤติกรรมการใช้ยาภายใต้บริบททางสังคมอย่างแท้จริง และยังเป็นแนวทางส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของประชาชนอย่างเหมาะสมและเป็นระบบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษาคั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่คุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรสาธารณสุข ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และโรคประจำตัว

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วยด้านการใช้ยาฉุกเฉิน, ด้านการใช้ยาถูกโรค, ด้านการใช้ยาถูกขนาด, ด้านการใช้ยาถูกเวลา, ด้านการใช้ยาถูกวิธี, ด้านการอ่านฉลากยาและปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากยา, ด้านการเก็บรักษาและด้านอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาแก้ปวด

หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbrach's alpha coefficient) ซึ่งผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.821

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล กับค่าเฉลี่ยระดับความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะ โดยการทดสอบค่าที (t- test for independent samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One way analysis of variance (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง จะใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD กำหนดค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 150 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.3) มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 39 ปี (ร้อยละ 35.3) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 68.3) ระดับการศึกษาคือปริญญาตรี (ร้อยละ 57.3) มีอาชีพเป็นข้าราชการ (ร้อยละ 59.3) สำหรับรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 32.7) และส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 87.3)

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับสูงโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 สำหรับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดรายด้าน พบว่าการใช้ยาฉุกเฉิน, ด้านการใช้ยาถูกโรค, ด้านการใช้ยาถูกขนาด, ด้านการใช้ยาถูกเวลาและด้านการใช้ยาถูกวิธีอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.49, 3.74, 4.48, และ 4.48 ตามลำดับ แต่สำหรับด้านการอ่านฉลากยาและปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากยา, ด้านการเก็บรักษาและด้านอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.12, 3.44 และ 3.10 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดทั้งโดยรวมและรายด้าน ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศ, อายุ, สถานภาพสมรส, สถานที่ปฏิบัติงาน, รายได้ต่อเดือน และ

โรคประจำตัว ไม่มีความความแตกต่างกัน แต่สำหรับบุคลากรสาธารณสุขที่มีการศึกษาแตกต่างกัน เฉพาะประถมศึกษากับมัธยมศึกษา ประถมศึกษากับปวส./อนุปริญญา ประถมศึกษากับปริญญาตรี ประถมศึกษากับสูงปริญญาตรี มัธยมศึกษากับปริญญาตรี และปวส./อนุปริญญากับปริญญาตรี พบว่าพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดด้านการเก็บรักษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และบุคลากรที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่า อาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวงสาธารณสุข อาชีพรับราชการกับลูกจ้างประจำ อาชีพรับราชการกับพนักงานรายคาบ อาชีพลูกจ้างประจำกับ ลูกจ้างรายคาบ และอาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับอาชีพพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมด้านการใช้ยาแก้ปวดรายด้านพบว่า ด้านการใช้ถูกขนาด พบว่าอาชีพรับราชการกับลูกจ้างประจำอาชีพลูกจ้างประจำกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างชั่วคราว กับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการอ่านฉลากยา และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากยาพบว่าอาชีพรับราชการกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพพนักงาน กระทรวงกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างประจำกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพลูกจ้างชั่วคราวกับ พนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการเก็บรักษา พบว่าอาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวง อาชีพรับราชการกับพนักงานรายคาบ อาชีพลูกจ้าง ชั่วคราวกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้าน อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาพบว่าอาชีพรับราชการกับพนักงานกระทรวง อาชีพราชการกับ ลูกจ้างประจำ อาชีพราชการกับลูกจ้างชั่วคราว อาชีพราชการกับพนักงานรายคาบ มีความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

วิเคราะห์ ระดับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีระดับพฤติกรรมการใช้แก้ปวดของบุคลากรสาธารณสุขในอำเภอศรีรัตนะ โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา อติทยา แก้วคา (2557) ทำการศึกษาความรู้เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยาแก้ปวดไโคโลฟีแนคของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมาพบว่า มี พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยาแก้ปวดไโคโลฟีแนค อยู่ในระดับ ดี และผลการศึกษาของ ณิชุธยาน์ เรื่องธนรัตน์ (2560) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้มาซื้อยาที่ร้าน ขายยาประเภท ขย 2 ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ ปวดอยู่ในระดับพอใช้ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วรนุช แสงเจริญและสงวน คือเกียรติ บัณฑิต (2555) เรื่องสำรวจความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของประชาชนไทย พบว่ามีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดที่ไม่เหมาะสม

การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของ บุคลากร
 สาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่
 แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชื่นสมล บุญนาค (2559) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้สื่อ
 โฆษณาที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคยาแก้ปวดลดไข้พาราเซตามอลของผู้บริโภคในเขต
 กรุงเทพมหานคร พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคยาแก้ปวดลดไข้พาราเซตามอล
 ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิการ์ สัมฤทธิ์ (2548) เรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด
 ของพนักงานโรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีเพศ
 ต่างกันไม่ทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Brewer
 CB, Bentley JP, Hallam JS, & Woodyard CD, & Woddle DE (2014) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรม
 การใช้ยาแก้ปวดของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ออกกำลังกาย จำนวน 263 ตัวอย่าง โดยใช้ปัจจัย 4 ด้าน
 เป็นตัวทำนายถึงพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด ได้แก่เพศ, ระยะเวลาในการออกกำลังกาย, ความถี่ต่อ
 สัปดาห์ในการออกกำลังกายแบบแอโรบิก และความถี่ต่อสัปดาห์ในการออกกำลังกายแบบแรง
 ด้านทาน จากการศึกษาพบว่า เพศเป็นปัจจัยตัวทำนายถึงพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด
 สำหรับอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ
 กรรณิการ์ สัมฤทธิ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงานโรงงานเย็บผ้า
 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีอายุต่างกันไม่ทำให้มีพฤติกรรม
 การใช้ยาแก้ปวดต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภา จันทรวิสุทธิ (2559) ทำการศึกษา
 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขต
 กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภค
 จากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มี
 พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิการ์ สัมฤทธิ์
 (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงานโรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ
 กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาแก้
 ปวดไม่แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของผลการศึกษาของ ณัฐชยาน์ เรื่องธนรัตน์ (2560)
 ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้มาซื้อยาร้านขายยาประเภท ขย 2
 ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด คือ
 สถานภาพสมรส และให้ผลแนวทางเดียวกันกับการศึกษาของการศึกษา อทิตยา แก้วคา (2557)
 ทำการศึกษาคำรู้เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยาแก้ปวดไโคโลฟีแนคของผู้ป่วยโรคความ
 คับโลหิตสูง ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมาพบว่า

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาโคโคฟีแนคที่ไม่สมเหตุสมผลของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงได้แก่ สถานภาพสมรส

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีสถานที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นลพรรณ คงสิงห์ และมานพ ชุนิต (2556) ในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับ อาการเจ็บป่วยของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการ ของธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ พบว่าพนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันด้านสถานที่ปฏิบัติงาน มีอาการเจ็บป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชื่นสุมล บุญนาค (2559) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้สื่อโฆษณาที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคยาปวดลดไข้พาราเซตามอลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคยาแก้ปวดลดไข้พาราเซตามอล และสอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภา จันทรวิสุทธิ (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญณรงค์ โลहितหาญ (2552) ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้ยา : กรณีศึกษาสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้ยาไม่แตกต่างกัน

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภา จันทรวิสุทธิ (2559) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริโภคที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ สัมฤทธิ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงานโรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีอาชีพต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐชนัน เรืองธนรัตน์ (2560) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้มาซื้อยาร้านขายยาประเภท ขย 2 ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่าอาชีพไม่ใช่ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐธยาน์ เรืองธนรัตน์ (2560) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้มาซื้อยาที่ร้านขายยาประเภท ขย 2 ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่ารายได้ต่อเดือนไม่ใช่ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของการศึกษา อติทยา แก้วคา (2557) ทำการศึกษาคำแนะนำและการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ยาแก้ปวดไดโคโลฟีแนคของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาไดโคโลฟีแนคที่ไม่สมเหตุสมผลของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงได้แก่ รายได้ เป็นในแนวทางเดียวกับการศึกษากรรณิการ์ สัมฤทธิ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงานโรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีรายได้ต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดต่างกัน

บุคลากรสาธารณสุข อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีโรคประจำตัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เช่นเดียวกับการศึกษาของ เอกพล กาละดี (2557) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมใช้ยาชุดของประชาชนในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โรคประจำตัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใช้ยาชุด และการศึกษากรรณิการ์ สัมฤทธิ์ (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงานโรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานโรงงานเย็บผ้า ที่มีภาวะทางสุขภาพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดไม่ต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจิรัชย์ มงคลชัยภักดิ์, จิรวัดน์ รามสุข และเอมอร ชัยประทีป (2555) ทำการศึกษาเรื่องความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะของผู้รับบริการในร้านยาชุมชนจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โรค/สาเหตุที่ใช้ยาปฏิชีวนะมีผลต่อระดับความรู้และพฤติกรรมการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาแนวทางการใช้ยาแก้ปวดอย่างสมเหตุสมผล โดยนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาเป็นรูปแบบโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดในพื้นที่ให้เหมาะสมต่อไป
2. การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาในบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอศรีรัตนะ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวด การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้ใช้แรงงาน หรือผู้ป่วย

เอกสารอ้างอิง

- กรณีศึกษา สัมฤทธิ์.(2548). พฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของพนักงาน โรงงานเย็บผ้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรัชย์ มงคลชัยภักดิ์, จิรวัดน์ รามสุข และเอมอร ชัยประทีป. (2555). การศึกษาความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะของผู้รับบริการในร้านยาชุมชนจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการ *EAU Heritage Journal* มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี), 6(2), 90-99.
- ชาญณรงค์ โลหิตหาญ (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้ยา:กรณีศึกษาสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชื่นศุภมล บุญนาค. (2559). การรับรู้สื่อโฆษณาที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคยาพาราเซตามอลของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 56(1), 187-217.
- ณัฐชยานี เรืองธนรัตน์ (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของผู้มาซื้อยาที่ร้านขายยาประเภท ข.ย.2 ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์สาทรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นิธิภา จันทรวินธุ์ (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อยาแก้ปวดลดไข้ของผู้บริโภคจากร้านขายยาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัจจุบัน บุญยเกตุ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อยาพาราเซตามอลชนิดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นลพรรณ คงสิงห์ และมานพ ชูนิล (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานกับ อาการเจ็บป่วยของพนักงาน กรณีศึกษาพนักงานระดับปฏิบัติการของธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 6(1), 9-17.
- วรนุช แสงเจริญ และสงวน ลือเกียรติบัณฑิต (2555). รายงานการวิจัยเรื่อง การสำรวจความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้ยาแก้ปวดของประชาชนไทย. ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2561, จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/9506/1/369335.pdf>

อาทิตยา แก้วคำ (2557). ความรู้ เจตคติและ การปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ยาแก้ปวดได้โคลฟีแนคของผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง ที่มารับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในเขตอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกพล กาละดี (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาชุดของประชาชนในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารอาหารและยา, 21(2), 50-58.

Brewer CB, Bentley JP, Hallam JS, & Woodyard CD, & Woddle DE (2014). *Use of analgesics for exercise-associated pain: prevalence and predictors of use in recreationally trained college-aged students*. Retrieved March 10, 2018, from <https://insights.ovid.com/pubmed?pmid=23542880>